

29 травня 2019 р.

**ЗАЯВА СТОСОВНО НАКЛЕПНИЦЬКОЇ СТАТТІ В «SUNDAY TIMES»
ПРО ФІНАНСУВАННЯ ФУНДАЦІЇ «ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ»**

21 квітня 2019 року в шотландському виданні газети «Sunday Times» під різними заголовками¹ була надрукована стаття Карлоса Альби та Джордана Райана.

Вона набула широкого розголосу в польських проурядових ЗМІ – як приватних (Do Rzeczy, wPolityce.pl, niezalezna.pl, Sieci і т.д.), так і державних (Радіо Польща і TVP; зокрема, після виходу статті її кілька разів за тиждень згадали в головному випуску національної програми новин «Wiadomości»). Ця історія стала головною новиною тижня завдяки зусиллям прорежимних ЗМІ, котрі використовують її, щоб відволікати увагу від тематик, незручних для правлячої партії (таких, як не стихаючі протести вчителів), і щоб нападати на проєвропейську опозицію² та навіть на Європейську комісію³.

У різних джерелах історія подавалася по-різному, але праві ЗМІ об'єднувала спільна тактика: вони заявляли, що газета «Sunday Times» викрила *“злочинну діяльність Фундації «Відкритий Діалог»* і тим самим довела правдивість звинувачень «Права та Справедливості» на нашу адресу та виправданість кампанії проти нас. Далеко не всі джерела відзначили, що стаття не містила жодних доказів, а лише звинувачення, які до того ж були аргументами самої газети «Sunday Times», а цитатами з так званого звіту молдовського парламенту⁴. Жодні ЗМІ не згадали про те, що автори статті – взагалі не журналісти з редакції «Sunday Times», а власник PR-агентства та колишній співробітник порталів у підтримку Брекзіта.

Ще в 2018 році незалежні молдовські ЗМІ⁵, а потім і Заступник помічника державного секретаря США Джордж Кент⁶ охарактеризували слідство відносно Фундації «Відкритий Діалог» як *«форму політичного тиску з боку молдовського олігарха Влада Плахотнюка»*⁷.

¹ <https://www.thetimes.co.uk/edition/scotland/an-edinburgh-flat-a-human-rights-activist-and-the-oligarchs-dirty-money-vzs9htpnt>, <https://www.thetimes.co.uk/edition/scotland/scots-firms-in-26m-laundering-link-to-putin-p9zsjghsn>, <https://www.thetimes.co.uk/edition/news/british-firms-linked-to-dirty-money-used-against-putin-opponents-z7sczkxtz>,

а в друкованій версії – під заголовком «Британські фірми 'пов'язані з брудними грошима, що використовуються проти опонентів Путіна'»

² <https://wiadomosci.tvp.pl/42358226/zwiazki-opozycji-z-fundacja-otwarty-dialog>

³ https://twitter.com/r_czarnecki/status/112023355509039104

⁴ <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=BL60U7TezNI%3d&tabid=86&mid=488&language=ro-RO>

⁵ <https://en.odfoundation.eu/a/9264,kozlovskia-case-falling-apart-on-bank-statements-parliament-report-turned-out-to-have-traces-of-shor-s-activity-in-it>

⁶ <https://en.odfoundation.eu/a/9266,the-investigation-around-the-open-dialogue-foundation-is-a-form-of-political-pressure-nm-interview-with-deputy-assistant-secretary-of-the-us-state-department-george-kent>

⁷ <https://en.odfoundation.eu/a/9219,parliament-publishes-secret-report-on-kozlovskia-case-what-do-kazakhstan-bloggers-and-mass-information-media-under-the-control-of-the-democrats-have-to-do-with-this>

Одразу ж після публікації статті кореспондент журналу «The Economist» Тім Джуда висловив серйозні сумніви⁸ з приводу того, наскільки надійні джерела даних звинувачень. У Польщі подібні міркування висловили лише незалежні видання, які помітили проблему вже після галасу, штучно створеного проурядовими ЗМІ. Найбільш детальну аналітичну статтю опублікував провідний незалежний портал новин Onet.pl⁹, розповівши про недостовірність джерел (тих самих джерел, чії публікації, за іронією долі, двома місяцями раніше спростувало польське МЗС¹⁰, коли польський посол зажадав, щоб Молдова не вплутувала Польщу¹¹ в свої внутрішні справи) і сумнівні професійні характеристики авторів. Onet.pl також підкреслив, що стаття в «Sunday Times» *«не містить нової інформації»*, а лише відтворює інформацію, наведену в молдовському звіті та в *«публікації тижневика «Sieci» за серпень 2018 року під назвою “Брудні гроші для польського Майдану”*. «Sieci» – одне з провідних проурядових видань у Польщі.

Цей самий момент був згодом помічений відомим американським журналістом Майклом Вайсом у його дослідженні популістської пропаганди¹², надрукованому в інтернет-газеті «Daily Beast»: *«У пасхальну неділю шотландське видання «Sunday Times» розмістило у себе статтю про звіт молдовського парламенту, в якому стверджується, ніби Фундація «Відкритий Діалог» – громадська організація з головним офісом у Варшаві, діюча на підтримку демократії в Східній Європі та Середній Азії – прийняла «брудні гроші» та підірвала цілісність молдовської держави.*

Однак у публікації була одна заковика – або, принаймні, повинна була бути.

Цю саму історію на той момент вже опублікував тижневик «Sieci» – польське праве видання, гаряче підтримує партію Ярослава Качинського «Право та Справедливість». А імена, які стояли під статтею в «Sunday Times», належали не журналістам, а двом британським лобістам.

Потім провідні проурядові ЗМІ Польщі, такі як «Gazeta Polska» та «TV Republika», вхопилися за той факт, що історія зайняла цілу шпальту у важливій британській широкоформатній газеті, та використовували його як аргумент у своїх спробах змусити замовкнути невгамовну громадську організацію.

Іншими словами, партія «Право та Справедливість» вирушила за море, щоб навести порядок у себе вдома».

Не дивлячись на ці серйозні та очевидні проблеми у статті «Sunday Times», урядова верхівка та партійні чиновники публічно посилалися на неї в своїх аргументах.

Беата Мазурек, заступник спікера Сейму (нижньої палати Парламенту), заявила на прес-конференції: *«Ми знаємо, яку інформацію стосовно Людмили Козловської опублікувала британська газета. Політики «Громадянської платформи» повинні відповісти на питання про*

⁸ <https://twitter.com/timjudah1/status/1120006769470791680>

⁹ <https://en.odfoundation.eu/a/9224,the-authors-of-the-sunday-times-article-attacking-the-polish-foundation-are-the-head-of-a-pr-agency-and-an-employee-of-portals-supporting-brexit>

¹⁰ <https://en.odfoundation.eu/a/9126,mfa-did-not-collaborate-with-the-moldovan-structures-on-the-case-of-odf-the-ministry-responds-to-the-foundation-s-inquiry>

¹¹ http://newsmaker.md/rus/novosti/povorot-v-dele-kozlovskoy-polsha-potrebovala-ne-vtyagivat-ee-v-predvybornuyu-kampa-40509?fbclid=IwAR1atrPBazpwC8b2bLWd1ZNR0XlMl53TI81N_W7-jV_Em4onQwwaUy8CnLE

¹² <https://www.thedailybeast.com/heres-how-the-russia-friendly-far-right-demagogues-of-europe-buy-and-bury-the-press>

свої стосунки з Фондацією «Відкритий Діалог». Сподіваюсь, їм вистачить для цього хоробрості¹³»

Колишній міністр закордонних справ Вітольд Вашиковський в інтерв'ю заявив, що «дії проти демократичних держав повинні бути покарані, а Фондацію «Відкритий Діалог» на чолі з Людмилою Козловською та Бартошем Крамеком потрібно закрити¹⁴» Державне Радіо Польща, яке проводило це інтерв'ю, в своєму коментарі зазначило, що слова Вашиковського відносяться до «інформації в британській газеті «Sunday Times» про антидержавну діяльність Фондації».

Міністр внутрішніх справ Йоахим Брудзинський опублікував в мережі Twitter грубе та вульгарне звернення: «Гей-гей, захисники європейсько-казахстанських проноз, бажаних «вимкнути уряд» – ви знаєте, що ви тепер корисні ідіоти? Ви знаєте, що [антиурядові протести] оплачені відмитими брудними грошима? Люся та її толерантний чоловік Нобелівську премію не отримують¹⁵».

Депутат Європейського парламенту від партії «Право та Справедливість» Яцек Саріуш-Вольський сказав: «Джерела фінансування – це не тільки Молдова та Казахстан. Ще раніше ходили розмови про те, що фондацию фінансують олігархи, пов'язані з Кремлем. Тепер цю інформацію підтвердили британські ЗМІ¹⁶».

Депутат Сейму та колишній заступник міністра юстиції Патрік Які використовував статтю як можливість атакувати свою опонентку на європейських виборах, депутатку Європарламенту від «Громадянської платформи» Розу Тун: «Виявляється, що моя головна опонентка на цих виборах, Роза Тун, багато разів захищала організацію, яка – як повідомляють британські ЗМІ – є російським агентом¹⁷».

Депутат Європейського парламенту від «Права та Справедливості» Ришард Чарнецький відкрито висловився на адресу Франса Тіммерманса, першого заступника Голови в комісії Юнкера: «The Times, тепер все ясно ... Приємного читання, комісар Тіммерманса – найкраще ви виглядаєте на фотографіях з Людмилою К.¹⁸»

Окрім численних інтерв'ю та прес-конференцій, правляча партія ще й підняла цю тему на засіданнях двох польських парламентських комітетів: Комітету з європейських справ¹⁹ і Комітету з питань спецслужб²⁰, посилаючись на «нову інформацію від “Sunday Times”» і цитуючи так званий звіт молдовського парламенту, але в той же час не надаючи членам комітетів тексту звіту.

¹³ <https://wiadomosci.wp.pl/pis-pyta-po-o-powiazania-z-kontrowersyjna-fundacja-otwarty-dialog-6373781862774913a>

¹⁴ <https://polskieradio24.pl/5/1222/Artykul/2299159,Witold-Waszcykowski-o-fundacji-Otwarty-Dialog-powinna-zostac-zawieszona>

¹⁵ <https://twitter.com/jbrudzinski/status/1120385231717064704>

¹⁶ <https://wiadomosci.wp.pl/saryusz-wolski-ostrzegalem-europoslow-przed-fundacja-otwarty-dialog-6373770105554561a>

¹⁷ <https://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/596431,fundacja-otwarty-dialog-ludmyla-kozlowska-roza-thun-patryk-jaki.html>

¹⁸ https://twitter.com/r_czarnecki/status/112023355509039104

¹⁹ <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/wiceszef-msz-aktywnosc-fundacji-otwarty-dialog-wpisuje-sie-w-rosyjskie-dzialania/pg9I73q>

²⁰ <https://niezalezna.pl/269094-szef-abw-zeznawal-przed-komisja-o-fundacji-otwarty-dialog-bo-pojawily-sie-nowe-informacje>

Депутати Сейму від опозиційної партії Марцин Свенціцький і Агнешка Помаска різко розкритикували²¹ поведінку комітетів, зокрема, те, що вони поставили це питання на порядок денний в останній момент і не дали опозиції часу висловити заперечення.

Фундація «Відкритий Діалог» як громадська організація, що виступає в підтримку демократії та верховенства права, на даний момент знаходиться в опозиції правлячої партії («Право та Справедливість»), що порушує ці принципи. Ми вважаємо ганебним той факт, що партія отримала цей інструмент, за допомогою якого вона продовжує переслідувати нашу організацію та виправдовує свої попередні дії проти Фундації²² та проти верховенства права в цілому (наприклад, незаконну депортацію²³ Президента Фундації Людмили Козловської, вчинок, який засудили багато членів Європейського парламенту²⁴ в петиції²⁵, ініційованої колишнім президентом Польщі Лехом Валенсою та численними виданнями з новинами²⁶).

Ми запрошуємо всіх вивчити публікації з даного питання в незалежних ЗМІ – наприклад, вищезгадану статтю на Onet.pl²⁷, короткий виклад подій²⁸, написаний Головою ради Фундації Бартошем Крамеком для одного з провідних польських видань – «Gazeta Wyborcza», а також незалежні звіти про молдовську парламентську комісію (наприклад, на платформі Open Democracy²⁹ і Moldova.org³⁰ англійською мовою, або ж NewsMaker³¹, JurnalTV³² і TV8³³ російською).

На даний момент Фундація обмірковує юридичні заходи, які слід вжити проти авторів статті та газети «Sunday Times», які дозволили молдовському та польському режимам використовувати їх у власних інтересах.

Для отримання більш детальної інформації, будь ласка, звертайтеся:

Марчін Мицельський, Директор з питань зв'язків з громадськістю

martin.mycielski@odfoundation.eu

²¹ <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/biuletyn.xsp?documentId=F2C0CF3B97DA1D6EC12583F3004A22AA>

²² <https://en.odfoundation.eu/a/9096,law-and-justice-s-campaign-against-the-open-dialogue-foundation>

²³ <https://en.odfoundation.eu/a/8984,the-lyudmyla-kozlovska-case-timeline-updated>

²⁴ <https://www.sophieintveld.eu/letter-to-the-commission-on-the-use-of-the-sis-in-the-case-of-ms-kozlovska/>

²⁵ <https://www.change.org/p/politicians-and-governments-of-eu-member-states-bringherback-to-the-eu>

²⁶ https://www.washingtonpost.com/gdpr-consent/?destination=%2fnews%2fdemocracy-post%2fwp%2f2018%2f08%2f17%2fthe-polish-government-expels-a-critic-and-sets-an-ominous-precedent-for-the-european-union%2f%3futm_term%3d.6c595a8d3f65&utm_term=.e3f50c481901

²⁷ <https://en.odfoundation.eu/a/9224,the-authors-of-the-sunday-times-article-attacking-the-polish-foundation-are-the-head-of-a-pr-agency-and-an-employee-of-portals-supporting-brexit>

²⁸ <https://en.odfoundation.eu/a/9238,bartosz-kramek-for-gazeta-wyborcza-pis-moldova-a-common-issue>

²⁹ <https://www.opendemocracy.net/en/odr/in-pre-election-move-moldova-takes-aim-at-pro-european-ngo/>

³⁰ <https://www.moldova.org/en/outline-open-dialog-scandal-pas-dtpp-gunsight-moldovan-parliament/>

³¹ <http://newsmaker.md/rus/novosti/diversiya-izmena-rodine-shpionazh-v-chem-obvinyaet-moldavskuyu-oppozitsiyu-komissi-40146>

³² <http://www.jurnal.md/ro/news/09378b14dc01db65/presedinta-open-dialog-apel-catre-societatea-rm-aparati-opozitia-si-valorile-democratice-regimul-plahotniuc-e-in-agonie.html>

³³ <http://tv8.md/2018/11/16/video-interviu-cu-lyudmyla-kozlovska-presedinta-fundatiei-open-dialog-comenteaza-acuzatiile-care-i-se-aduc-in-raportul-comisiei-parlamentare/>